

ע"פ 876/24 - מוראד אבו סבית נגד בית משפט השלום, מדינת ישראל

בית המשפט העליון

ע"פ 876/24

לפני: כבוד ממלא מקום הנשיא ע' פוגלמן

המערער: מוראד אבו סבית

נגד

המשיבים: 1. בית משפט השלום
2. מדינת ישראל

ערעור על החלטת בית משפט השלום בבאר שבע (כב' השופטת הבכירה ש' שטרית) בת"פ 28893-05-21 מיום 22.1.2024

בשם המערער: עו"ד מאיר סויסה; עו"ד בן בכור חיימוב

פסק-דין

לפניי ערעור על החלטת בית משפט השלום בבאר שבע (כב' השופטת הבכירה ש' שטרית) בת"פ (שלום ב"ש) 28893-05-21 מיום 22.1.2024 שלא לפסול את עצמו מלדון בעניינו של המערער.

1. בחודש מאי 2021 הוגש נגד המערער ואדם נוסף (להלן: הנאשם הנוסף) כתב אישום שייחס להם מספר עבירות ובהן הסגת גבול פלילית, גניבה וקשירת קשר לעשות פשע. ביום 22.2.2022 הודיעו המשיבה 2 (להלן: המשיבה) והנאשם הנוסף על הגעתם להסדר טיעון, שבעקבותיו הודה הנאשם הנוסף בעובדות כתב אישום מתוקן והורשע על ידי כב' השופט א' דורון. ביום 20.11.2022, לאחר שמיעת טיעונים לעונש, נתנה כב' השופטת הבכירה ש' שטרית גזר דין בעניינו של הנאשם הנוסף. בית המשפט פירט על אודות האישומים נגד הנאשם הנוסף והעובדות נושא כתב האישום המתוקן, וכן על אודות תסקיר שהוגש מטעם שירות המבחן שבמסגרתו הובאו דברי הנאשם הנוסף בנוגע לאירועים נושא ההליך ולמעורבותו של המערער בהם. בפרק הדיון וההכרעה ציינה השופטת הבכירה שטרית, בין היתר, כי האירועים נושא כתב האישום המתוקן הם תולדה של קשר פלילי בין המערער לבין הנאשם הנוסף וגורמים אחרים, וכי מדובר "בכנופיה" שחבריה קשרו קשר לביצוע עבירות בצוותא חדא תוך התארגנות ותכנון מוקדם (סעיפים 3 ו-6-7 לגזר

2. בעקבות זאת הוגש כתב אישום מתוקן בעניינו של המערער, שבו נמנה הנאשם הנוסף עם עדי התביעה, וביום 22.5.2023 התקיים דיון הוכחות בהליך. בהמשך, במהלך דיון שהתקיים ביום 5.12.2023, נעתר בית המשפט לבקשה להחלפת ייצוגו של המערער בבאי כוחו הנוכחיים. דיון הוכחות נוסף נקבע ליום 17.1.2024, ובפתחו טען אחד מבאי כוח המערער כי על המותב לפסול את עצמו מכיוון שגזר את דינו של הנאשם הנוסף. בא כוח המערער הדגיש כי בית המשפט נחשף לכתב האישום המתוקן בעניינו של הנאשם הנוסף, שם צוין שמו של המערער, ואף "קיבל את הגרסה של הנאשם האחר בפרשה [...] והביע את דעתו במסגרת גזר הדין ביחס לקשירת הקשר בין הנאשמים ולחלקו של הנאשם כאן [...] "(פרוטוקול הדיון מיום 17.1.2024, בעמ' 143, ש' 21-23). משכך נטען כי בית המשפט לא יוכל להשתחרר מהרושם שגיבש בנוגע לחלקו של המערער בפרשה. עוד ציין בא כוח המערער כי הגיש את בקשת הפסלות בהזדמנות הראשונה, בשים לב למועד שבו מונה לייצג את מרשו ולמועד שבו הועברו חומרי החקירה לעיונו. באת כוח המשיבה התנגדה לבקשת הפסלות, והדגישה כי המותב לא לקח חלק בהגעה להסדר הטיעון עם הנאשם הנוסף וכי התיאורים שהובאו בגזר הדין מבוססים על עובדות כתב האישום המתוקן שבעובדותיו הודה הנאשם הנוסף. עוד ציינה באת כוח המשיבה כי המותב לא נחשף לראיות כלשהן במסגרת גזירת דינו של הנאשם הנוסף, וביקשה לחייב את המערער בהוצאות עקב הצורך בביטול דיון ההוכחות. בא כוח המערער, מצדו, התנגד לחיוב מרשו בהוצאות.

3. בהחלטה מיום 22.1.2024 דחה בית המשפט את הבקשה (להלן: החלטת הפסלות) והדגיש כי המערער העלה את טענת הפסלות בשיהוי, שכן הוא ידע זה מכבר על מתן גזר הדין בעניינו של הנאשם הנוסף. לגופו של עניין, בית המשפט ציין כי הדיון בעניינם של מספר נאשמים שמעורבים בפרשה אחת אינו מקים כשלעצמו עילת פסלות, וזאת אף בנסיבות שבהן הנאשם הנוסף הורשע, בין היתר, בעבירת סיוע ובית המשפט נדרש עתה לדון באישום שנוגע למבצע העיקרי. בית המשפט הוסיף כי בבקשת הפסלות לא נטען שנחשף לראיות כלשהן או שקבע ממצאים שעלולים להשפיע על עמדתו; כי בגזר הדין "לא נקבעו ממצאים עובדתיים, לא נקבעו הערכות ספציפיות או כלליות, ישירות או עקיפות" בנוגע למערער (עמ' 8 להחלטת הפסלות); וכי למעשה לא נקבעו בו ממצאים עובדתיים כלל. כמו כן צוין כי גרסתו של הנאשם הנוסף התקבלה בעקבות הודאתו, ולא בעקבות שמיעת ראיות וקביעת ממצאים עובדתיים או התרשמות ממהימנותו. בית המשפט הוסיף כי ההתייחסות לדבריו של הנאשם הנוסף לשירות המבחן אף היא אינה מקימה חשש ממשי למשוא פנים, שכן אין בהבאת הדברים מתוך התסקיר כדי לקבע רושם כזה או אחר בנוגע למערער. לבסוף הורה בית המשפט על חיוב המערער בהוצאות לטובת אוצר המדינה בסך 7,500 ש"ח. בהקשר זה פירט בית המשפט על אודות התנהלותו הדיונית של המערער לאורך ניהול ההליך, ובכלל זה על אודות חילופי ייצוג מרובים שהובילו לדחיית דיונים ועל אודות אי-התייצבותו לחלק מהדיונים בעניינו. עוד הדגיש בית המשפט כי עיתוי הגשת בקשת הפסלות הוביל לביטול דיון ההוכחות מיום 17.1.2024.

4. מכאן הערער שלפניי, שבמסגרתו עומד המערער על הטענה כי הרושם שגיבש בית המשפט עקב גזירת דינו של הנאשם הנוסף, כמו גם הטענות והעובדות שפורטו בגזר הדין, צפויים להשפיע על בית המשפט בבואו לדון בעניינו של המערער. כמו כן חוזר המערער וטוען כי העלה את טענת הפסלות בהזדמנות הראשונה מבחינת באי כוחו הנוכחיים. בנוסף מבקש המערער לבטל את ההוצאות שבהן חויב במסגרת החלטת הפסלות, בין היתר, מן הטעם שלא היה מקום לחייבו בהוצאות בגין מימוש זכותו להעלות טענת פסלות. לבסוף נטען כי השופטת הבכירה שטרית "היתה נתונה לאיום" מצד אביו של המערער, וכי בעקבות זאת הוגש כתב אישום נגד אבי המערער ונפתח בעניינו הליך מעצר (סעיף 10 לערעור).

5. לאחר שעיינתי בערעור על נספחיו, הגעתי לכלל מסקנה כי דינו להידחות. המבחן לפסילת שופט מעוגן בסעיף 77א(א) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984, ולפיו יש לבחון האם מתקיימות נסיבות שיוצרות חשש ממשי למשוא פנים בניהול ההליך. איני סבור כי אלה הם פני הדברים בענייננו. בעבר נפסק כי הדיון בעניינם של חלק מהנאשמים בפרשה מסוימת אינו מקים כשלעצמו עילת פסלות לגבי הנאשמים האחרים, וזאת "בפרט כשהנאשמים האחרים מורשעים על פי הודאתם ומבלי שמוצגות ראיות; בפרט כאשר פסק הדין שניתן בעניינם אינו כרוך בקביעת ממצאים בנוגע לנאשם הטוען לפסלות; ואף אם גזר הדין מתייחס באופן מסוים לחלקו של הנאשם הטוען לפסלות" (ע"פ 3819/21 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (3.6.2021)); וראו גם ע"פ 8267/22 אביטן נ' מדינת ישראל, פסקאות 26-28 (30.1.2023); ע"פ 6909/21 עודה נ' מדינת ישראל, פסקה 21 (18.11.2021)). בענייננו, השופטת הבכירה שטרית גזרה את דינו של הנאשם הנוסף על בסיס התשתית העובדתית שפורטה בכתב האישום המתוקן שבעובדותיו הודה. לפיכך, הפירוט העובדתי שבגזר הדין מבוסס על האמור בכתב האישום המתוקן, והמותב לא נדרש לקבוע בהקשר זה ממצאים שיש בהם כדי להקים חשש ממשי למשוא פנים כלפי המערער. בדומה, העובדה שבגזר הדין הובאה גרסתו של הנאשם הנוסף בנוגע לחלקו של המערער בפרשה, אין בה כדי ללמד שגרסה זו התקבלה על ידי בית המשפט. המערער אף אינו טוען שהמותב נחשף לחומר ראיות בלתי קביל במסגרת גזירת דינו של הנאשם הנוסף, לא כל שכן ל-"מסה קריטית" שממנה לא יוכל להשתחרר בהמשך (ראו בהקשר זה: ע"פ 160/21 גבאי נ' מדינת ישראל - אגף המכס, פסקה 7 (21.1.2021)). בנסיבות אלו איני סבור כי עלה בידי המערער להראות שגזר הדין הוביל את המותב לגבש דעה קדומה בענייננו. לכך יש להוסיף את השיהוי המשמעותי שבו העלה המערער את טענת הפסלות, ובהקשר זה אין בידי לקבל את ההסבר שנוגע לחילופי הייצוג (ראו: ע"פ 3102/18 אלסנע נ' מדינת ישראל, פסקה 4 (25.4.2018)).

6. טענת המערער בנוגע לאיומים על השופטת הבכירה שטרית מצד בן משפחתו אף היא אינה מקימה עילת פסלות. בפסיקה הובהר כי הגשת כתב אישום נגד בעל דין בגין איומים על שופט שדן בעניינו, לא תקים כשלעצמה עילה לפסילת השופט (ע"פ 6441/22 רמיחאת נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (30.10.2022)); כן ראו: ע"פ 566/21 ברמלי נ' מדינת ישראל, פסקאות 11-14 (16.2.2021)) - והדבר נכון מקל וחומר כשעסקינן בטענה לאיומים מצד בן משפחתו של בעל הדין. הטענה שהעלה המערער בהקשר זה אינה מקימה הצדקה לסטייה מן הכלל האמור, ואוסיף כי טענה זו אף לא הועלתה בבקשת הפסלות - ובעבר נפסק שככלל אין מקום להעלות בערעור פסלות טענה שלמותב לא ניתנה ההזדמנות להתמודד עמה (ראו למשל: ע"פ 8397/22 שיר נ' מדינת ישראל, פסקה 12 (15.12.2022)). ההחלטה לחייב את המערער בהוצאות אף היא אינה מקימה עילה לפסילת המותב (ע"פ 2392/17 גריב נ' מדינת ישראל (27.3.2017)); ע"פ 1941/15 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (24.3.2015)), ולא מצאתי מקום להתערב ברכיב זה בהחלטת הפסלות.

הערעור נדחה אפוא.

ניתן היום, כ"א בשבט התשפ"ד (31.1.2024).

מ"מ הנשיא